

Arkivens Dag 2025

Arkivens Dag infaller alltid andra lördagen i november.

I Härnösand brukar det vara Riksarkivet som står som värd och arrangör, i år hade de inte tid till evenemanget på grund av flytten till nya Riksarkivet.

På Föreningsarkivet Västernorrland valde vi då att göra en liten skärmställning som visades på biblioteket i Sundsvall. Valet av arkiv föll på Medelpads automobil- och motorcykelklubb, M.A.M.K.

Klubben bildades 1915 och var verksam fram till mitten på 1960-talet. De tidigaste bilderna är daterade 10/9–1916.

Skildringar över Medelpads automobil- och motorcykelklubbs turistfärder och tävlingar sommaren 1920, berättar på ett lättsamt och underhållande sätt om medlemmarnas erfarenheter, mer eller mindre angenäma sådana, från tävlingar och utflykter.

Arkivet finns upplagt på Enskilda e-arkivet, Föreningsarkivet Västernorrland.

Nya medlemmar

Analog arkivering:
GIF Sundsvall

Digital arkivering:
Timrå Arbetarekommun
Medelpads Fornminnesförening
Mellansels Folkhögskola
MIUN, Mittuniversitetets Studentkår
Stöde Hembygdsförening
Riksteatern Västernorrland
Synskadades Riksförbund, Västernorrland



Ovan: Motorcykeltävling den 4 juli 1920.
Bildkälla: Medelpads automobil- och motorcykelklubb, M.A.M.K:s arkiv.

Kontakt och öppettider

Inlämning av arkivhandlingar i Sundsvall sker på Kommunhuset efter överenskommelse.

Kontakt tas med André Holmsten
Telefon 076 117 87 60 eller
Katarzyna Forsberg
Telefon 076 119 65 20

Forskarservice
Kommunhuset i Sundsvall.
Ta kontakt med oss i förväg för att beställa önskat material.
Öppettider: Måndag till fredag 08:00-16:00

Inlämning av arkivhandlingar i Härnösand sker på Arkivcentrum Nord.
Kontakt tas med Torgny Kemper.
Telefon 076 779 85 75.

Forskarservice
Arkivcentrum Nord (ACN)
Majorsgränd 4, Härnösand.
Ta kontakt med oss i förväg för att beställa önskat material.
Öppettider 09:00-12:00.
Telefon ACN: 076 779 85 75

Härnösands metodistförsamling

År 1879 ska ha varit första gången som en metodistpastor besökte Härnösand, men det skulle dröja ända till 1911 då pastor Nils Lundbäck från Luleå började hålla några möten med ett antal intresserade personer om att bilda en metodistförsamling i Härnösand. Nya möten hålls mellan 4 - 12 april 1912 då man beslutar sig för att det ska bildas en metodistförsamling i Härnösand. Det blir först den 13 april 1913 som församlingen bildas då det hålls ett första konstituerande möte i Immanuelskyrkan. Mötet inleds med allmän gudstjänst och uppläsandet av de allmänna reglerna, varefter ordföranden för mötet pastor Nils Lundbäck ställde följande fråga till de närvarande: "Är de församlade intresserade för och villiga av att nu bilda en förening med uppgift att överensstämmande med den metodistepiskopala kyrkans lära och gudstjänsts ordning, verka för evangeliets utbredning och Guds rikets uppbyggande i världen?" Denna fråga besvarades med ett ja och följande personer antecknade sig som medlemmar av församlingen: hotellägaren Jonas Bülund, fru Magna Bülund, fröken Karin Karlström, fröken Ruth Widmark, fru Britta Kajsa Vagnborg, fru Bertha Lindgren, förmannen Johan Karlsson och fröken Margaretha Sjölander.

År 1889 började man på initiativ av handlanden Carl Modig från Södra Ångermanlands Missionsförening att bygga Immanuelskyrkan som invigdes pingstdagen år 1890. Församlingen satsade pengar i byggnaden och man hade som avsikt att lösa in kyrkan men priset blev för högt och 1895 flyttade man till Betania kyrkan på Brunnsbusgatan. Immanuelskyrkan kom därmed att övergå till andra ägare och under en tid disponerade Sv. Frälsningsarmén kyrkan. År 1912 köper medlemmen Jonas Bülund Immanuelskyrkan för 23 500 kr av Aktiebolaget Ångermanlands Folkbank och i maj 1913 säljer densamme kyrkan till Metodist-Episkopalförsamlingen i Härnösand för 25 000 kr.

Ur historiken i samband med församlingens 30-årsjubileum 1943 av pastor Eric Haglund står följande: Den alltifrån John Wesleys dagar fasta grundregeln för medlemskap stadgar: "Alla som söka efter att bli frälsta ifrån

Avskedshögtid i Immanuelkyrkan den 21-23 november 1968.

Bildkälla: Härnösands metodistförsamlings arkiv.

sina synder och som önska att leva ett kristet liv, är berättigade till medlemskap i metodistkyrkan". År 1915 bildades en ungdomsförening vid namn Epworth som 1932 ändrade namn till Metodistkyrkans Ungdomsförbund (MKU). Det fanns även juniorförening, söndagsskola och en syförening som senare ändrade namn till Arbetsföreningen.

År 1964 skriver Stadsingenjören Folke Sundberg ett brev till församlingen om att Bergsgatan före detta Storgatan ska utbyggas enligt stadsplanen och att Immanuelskyrkan därför måste rivas och att Härnösands Stad löser in tomten och byggnaden till en skäligen andel.

"Immanuelskyrkan invid Klagomuren i hörnet Skepparkarlsgränd-Bergsgatan i Härnösand kommer inom en nära framtid att skatta åt förgängelsen. Den massiva kyrkobyggnaden, vilken ligger där som en borg mot nordstormarna från Ålandsfjärden, utgör Härnösandsmetodisternas tempel sedan seklets början. Den nya byggnad som ska uppföras på samma tomt beräknas kosta ca 1,2 miljoner kronor och ska förutom kyrksalen i souterrainvåningen inrymma 14 bostadslägenheter, de flesta på 2 a rum och kök samt pastorsbostad".
(Ur Västernorrlands Allehanda den 9/8 1968)

*Avskedshögtid i
Immanuelskyrkan*

BERGSGATAN 16 - HÄRNÖSAND



21—25 November 1968

Immanuelskyrkan vid Bergsgatan har för många härnösandsbor varit ett andligt hem under år som gått. Nu har den gamla helgedomen tjänat ut och skall rivas, för att ersättas med en ny och modern kyrkofastighet. Metodistförsamlingen inbjuder till avskedsmöten enligt följande program och hälsar var och en välkommen i Jesu namn.

"En tillflykt är han, urtidens Gud,
och här nere råda hans eviga armar."
5 Mos. 33: 27.

Under lördagen och söndagen den 30-31 maj 1970 invigdes under högtidliga former den nya metodistkyrkan Immanuelskyrkan vid Skeppar Karlsgränd 8. "En procession inledde den stämmingsfulla invigningsgudstjänsten. I den blomstersmyckande kyrkan officierade distriktsföreståndaren Erik Nilsson för den talrika skara som infunnit sig till invigningen. Därefter följde växelvis skriftläsning mellan officianten och församlingen och sång av Els-Marie och Åke Persson. Representanter för församlingens förvaltningsråd och kyrkobyggnadsfondens styrelse trädde fram till altaret och förklarade den nya kyrkan med namnet Immanuelskyrkan invigd".
(Ur Nya Norrland den 1/6 1970)

Metodistkyrkans Byggnadsfond stod för projektet och byggnadsfirman Diös uppförde fastigheten. Kyrksalen i den nya fastigheten var inredd av mycket ljusst trä och gav plats för ett 60-tal besökare.

Pastor Stefan Vessling skriver i verksamhetsrapporten till årsmötet den 14 april 1982

att församlingen för närvarande består av 32 medlemmar och från att ha haft sin medlemsmässiga höjdpunkt i början av 1930-talet så har antalet medlemmar minskat. Denna trend med sjunkande medlemstal måste på ett aktivt sätt motarbetas och ska vara en huvuduppgift för församlingen framöver. Denna vilja ska inte grunda sig på de svaga siffrorna i medlemsstatistiken utan på en vilja att erbjuda människor något som vi har och som är det bästa som kan hända en människa: "Gemenskap i Gud med hans omsorg". Pastorns hade som vision att oavsett hur liten församlingen än är så ska Immanuelskyrkan bli en oas av människor och vara en motpol till krav, prestation, stress, ensamhet, ångest och allt annat som vill omsluta nutidens människor.

Vid församlings årsmöte som hålls på Härnösands sjukhus den 28 april 1990 beslutar församlingens styrelse för att avveckla Härnösands metodistförsamling.

Torgny Kemper

EEA, Enskilda e-arkivet

Styrelsen för EEA, Enskilda e-arkivet, hade sitt årliga internat i Härnösand i november. Vi var 12 deltagare som promenerade genom den vackra staden, besökte Härnösands domkyrka och den nya byggnaden för Riksarkivet. Besöken gav en fin stämning och Härnösand visade sig från sin bästa sida.

Efter en gemensam lunch på Arkiv Centrum Nord började vårt eftermiddagsmöte. Emil Helén, vår verksamhetschef, presenterade e-portalen och visade hur registreringen går till. Vi fick också lyssna på Marta Forsberg, som berättade om arbetet med att digitalisera en samling på 400 kassetband med intervjuer från 1980-talet. Hon visade även hur man kan göra materialet mer tillgängligt genom att skapa korta filmer med ljud från banden och tillhörande bilder. Vi diskuterade också hur vi kan utveckla våra digitala arkiv på e-portalen och hur portalen kan bli mer användarvänlig, så att både forskare och allmänhet lättare hittar dit.

Nästa dag hade vi styrelsemöte och därefter en kurs i digital arkivering för våra medlemmar. Kursen för medlemmar från sex föreningar hölls på Arkiv Centrum Nord i Härnösand.



Ovan: Enskilda e-arkivets styrelse besöker Riksarkivets nya byggnad i Härnösand. Visningen hölls av arkivchef Håkan Viklund.

Foto: Katarzyna Forsberg.

Den tredje dagen höll vi kurs för medlemmar från Medelpad. Representanter från åtta föreningar deltog i kursen på Sundsvalls kommunhus. Intresset för kurserna är stort, och vi ser att allt fler vill digitalisera sina arkiv. Samtidigt är det inte helt enkelt att registrera arkiv digitalt. Därför behövs både kurser och användarträffar, så att alla känner sig trygga i arbetet.

Beredskapsveckan 2025 - en nationell satsning

Beredskapsveckan startades 2017 av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att öka medvetenheten om krisberedskap. Vecka 39 varje år arrangeras aktiviteter runt om i landet för att inspirera människor att förbereda sig för olika typer av kriser.

Inför beredskapsveckan i år hade vi pedagoger på Föreningsarkivet Västernorrland bestämt att lyfta vårt skolprogram "Krislådan" lite mer. Genom ett samarbete med biblioteken i Härnösand, Timrå och Sollefteå fick vi möjlighet att visa en liten skärmställning om olika typer av kriser.

Skärmarna stod på biblioteken under hela vecka 39 och i samband med utställningen framförde vi också "Krislådan" för inbjudna klasser. Programmet fokuserar på krisberedskap i hemmet och vad man kan bidra med till civilsamhället under en kris. "Krislådan" befinner sig i 1940-talets Sverige och resonerar kring mottagande av barn från Finland och den ransonering som rådde under andra världskriget.

Utställningen tar upp andra typer av kriser som, svält och hungermarscherna 1917, epidemier och pandemier som tuberkulos och covid-19, samt energikrisen på 1970-talet. Genom bearbetat arkivmaterial och barns egna berättelser försökte vi lägga fokus på hur kriser påverkar de yngsta i samhället. Barn drabbas ofta hårdast i kriser, men deras perspektiv hörs sällan.



Ovan: Skärmställning om olika typer av kriser.
Foto: Katarzyna Forsberg.

Scouternas roll i beredskapen

De kriser vi tog upp i utställningen tog vi fram ur våra arkiv, från föreningar som på ett eller annat sätt jobbat med frågorna. En förening som vi valde att lyfta i detta sammanhang, av en helt annan anledning, var scouterna. Scouterna erbjuder utbildning i friluftsliv och grundläggande sjukvård redan från åtta års ålder och därmed bidrar scouterna till att öka barn och ungas trygghet inför kriser. Faktum är att medlemsantalet har ökat hos scouterna de senaste tio åren, särskilt märkbar har ökningen varit efter pandemin.

Till sist så vill vi även berätta att samma ämne och skolprogram gjordes i form av tidsresa under våren på Vännagården, Norra Berget, Sundsvall i Samarbete med Norra Berget.

Helena Åberg

Helgstängt på arkivet

Vi kommer att hålla stängt under vecka 52 och i mellandagarna i år samt vecka 1 2026.

Adressändring

Vid adressändring hör av er till oss, så de utskick som vi gör kommer rätt. Lämna gärna föreningens e-postadress till oss.



Föreningsarkivet
Västernorrland

Postadress: Norrmalmsgatan 4, 851 85 Sundsvall

Besöksadresser: Sundsvall

Kommunhuset i Sundsvall

Tfn:

076 119 65 20, arkivchef Katarzyna Forsberg

epost:

foreningsarkivet@sundsvall.se

hemsida:

www.foreningsarkivet.se

Härnösand

Arkivcentrum Nord, Kusthöjden

076 779 85 75